



VEILEDNING OM TERMINOLOGI FOR BRUK I ARBEID MED LESING OG SKRIVING

SAMMENDRAG

Sam Duncan og Irene Schwab

UCL Institute of Education

September 2015

VEILEDNING OM TERMINOLOGI FOR BRUK I ARBEID MED LESING OG SKRIVING

Bakgrunn

I 2014 gjennomførte ELINET en spørreundersøkelse om terminologi på fagområdet «literacy», lese- og skrivekyndighet opp til funksjonelt nivå. Resultater fra undersøkelsen ble diskutert på et ELINET-seminar ved UNESCOs institutt for livslang læring i Hamburg i januar 2015. Seminaret ga deltakerne mulighet til å diskutere utfordringer og dele god praksis i bruk av begreper for å beskrive og referere til voksne som kan ha behov for, eller har satt seg som mål å lære å lese og skrive. ELINET kan spille en viktig rolle i å veilede publikum, politikere, politikutviklere og media i deres begrepsbruk på dette området. Deltakerne på seminaret anerkjente at ordbruk i eget arbeid med lese- og skrivekyndighet bidrar til å påvirke hva slags inntrykk som skapes av de lærendes behov og ferdigheter, og at det er viktig å være bevisst i valg av uttrykk. Deltakerne vurderte ulike faguttrykk som brukes til å omtale lese- og skrivekyndighet blant voksne, og ble enige om sju veiledende punkter som skal bidra til informerte valg av begreper når vi skriver og snakker om dette arbeidet.

Veiledning

Vi vil etterstrebe å bruke begreper som:

1. Gjør kommunikasjonen tilstrekkelig presis.
2. Kommuniserer tydelig og enkelt, tilpasset målgruppen, formålet og sammenhengen.
3. Viser respekt.
4. Er positiv, og når det er mulig, unngår å skape inntrykk av mangler eller utilstrekkelighet.
5. Anerkjenner at det er ferdigheter som er «på nivåer», ikke folk.
6. Anerkjenner at en nybegynner på lesing (eller skrivning) ikke er nybegynner i tenkning.
7. Er tilpasset språklig og kulturell sammenheng, målgruppe og formål.

Vår begrepsbruk vil alltid fremstå i en større tekst, samhandling eller ordveksling, og vi tar mål av oss til å:

- Anerkjenne mulig interessekonflikt mellom ønske om presisjon på den ene siden, og kompleksiteten i fagområdet på den andre.
- Anerkjenne behov for å anvende forskjellige begreper overfor ulike målgrupper, og samtidig jobbe for konvergens, som del av en utvidet rolle for å styrke kunnskap og bevissthet blant politikutviklere og publikum.
- Ta hensyn til at begreper som er utviklet for å beskrive grupper vil bli brukt om individer, og forebygge mot at begreper vi bruker blir tatt ut av sammenhengen.
- Anerkjenne at individer, deres ferdigheter og praksis endrer og utvikler seg gjennom et livsløp, og på tvers av livets ulike arenaer – utviklingen av lese- og skrivekyndighet er livslang og relevant i alle livssituasjoner.